

6 juni 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. J.E. van Oers, advocaat te Amersfoort.

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], van wie onbekend is of hij is overleden,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot aan zijn uittreden op [datum] lid van de Congregatie der Broeders
van de Heilige Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis)

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 juli 2013. Op 11 september 2013 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], algemeen overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga (Broeders van Saint Louis).

Op 14 januari 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Oers, voornoemd.
Namens de Congregatie is verschenen [algemeen overste], voornoemd.

Naar aanleiding van hetgeen ter zitting naar voren is gekomen is op 21 januari 2014 een brief gestuurd naar [naam] met het verzoek zijn melding, bekend onder nummer 2010-0984, als steunbewijs te mogen bezigen in de onderhavige procedure.

Op 4 maart 2014 is het formulier 'toestemming gebruik klacht als steunbewijs', met bijlage, op de griffie binnengekomen.

Bij brief van 25 maart 2014 heeft mr. Van Oers gereageerd op het steunbewijs.

Bij brief van 11 april 2014, ontvangen d.d. 15 april 2014, heeft [algemeen overste] gereageerd op de nadere informatie.

Op 13 mei 2014 heeft mr. Van Oers per mail gereageerd op voornoemde brief van [algemeen overste].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager bezocht vanaf 1962 [school] in [plaats]. Klager had het erg naar zijn zin op school. Toen klager in de derde klas zat, kwam aangeklaagde als hoofdbroeder op school. Vanaf het moment dat klager met aangeklaagde geconfronteerd werd, ging het slechter met klager op school. Als klager voor straf op de gang moest staan van de meester, werd klager meegenomen door aangeklaagde naar zijn kamertje. Daar moest klager vertellen wat hij had gedaan en aangeven of zijn straf verdiend was. Ook gebeurde het wel dat klager op het schoolplein was en opeens met aangeklaagde moest meekomen. Hij wist dan niet wat hij had gedaan. Hij zei dan altijd maar iets.

Klager moest vervolgens bij aangeklaagde over de knie. In het begin gebeurde dit met de broek aan. Op een gegeven moment had klager in de ogen van aangeklaagde weer iets fout gedaan en moest weer in het kamertje komen. Dit maal had hij een leren Oostenrijkse broek aan. Klager hoopte dat aangeklaagde hier zijn handen op zou stuk slaan, maar in plaats daarvan moest klager zijn broek uitdoen. Hierna gebeurde het vaker dat klager op zijn blote billen werd geslagen. Het slaan gebeurde de ene keer met de blote hand, de andere keer met een bamboestokje. Tussen het slaag door of na het slaan aaide aangeklaagde over de billen van klager. Als klager over de knie lag bij aangeklaagde voelde hij de erectie van aangeklaagde in zijn buik. Aangeklaagde genoot zichtbaar van het slaan en strelen van klager. Klager kan zich herinneren dat hij de erectie van aangeklaagde kon zien. Aangeklaagde deed altijd de deur van het kamertje op slot als klager over de knie ging. Het misbruik ging door totdat klager van school ging in 1968. Het is in die periode zeker wel honderd keer gebeurd. Het varieerde van een tot drie maal per maand.

Klager kan zich niet herinneren of aangeklaagde iedere keer een erectie had als hij over de knie ging. Ook weet hij niet of aangeklaagde klaar kwam, dat hij een zakdoek pakte of iets dergelijks. Toen het gebeurde wist klager niet wat een erectie was, dit besef kwam pas later bij klager. Hij had geen voorlichting gehad over dergelijke dingen.

Klager heeft op schoolbank.nl een aantal verklaringen kunnen vinden van mensen die ook geconfronteerd zijn geweest met aangeklaagde. Opvallende omschrijvingen hierbij zijn: pedofiel, slachtoffer van, met blote billen over de knie, viezerik, en genoeg scheppen in het afranselen. Omdat schoolbank.nl een aflopende zaak is, is het voor klager niet mogelijk gebleken contact te leggen met de mensen die daar deze berichten hebben achtergelaten. Ongeveer tien jaar geleden is klager op een reünie van [school] geweest. Hij heeft daar gesproken met een uitgetreden broeder en een meester. Klager heeft daar zijn verhaal gedaan. Ze zeiden dat ze later wisten dat er iets gebeurd was, maar dat ze daar op het moment zelf geen idee van hadden. Klager weet niet hoe hij de mensen van de reünie kan bereiken.

2.2. Nadat het misbruik begon kreeg klager een hekel aan school en werden zijn prestaties op school minder. Thuis vertelde klager wel wat hem op school gebeurde, maar thuis zeiden ze dat hij dat dan wel verdiend zou hebben.

Zowel geestelijk als lichamelijk heeft het gebeuren klager zijn hele leven achtervolgd. Het heeft hem parten gespeeld in zijn relaties met vrouwen. Het speelt hem ook nog parten in zijn huidige relatie met zijn echtgenote. Klager heeft moeite met het voeren van gesprekken. Ook in zijn werk ondervindt klager de gevolgen van het misbruik. Klager kan moeilijk omgaan met autoriteit. Hij heeft de neiging om overal tegenin te gaan. Klager heeft moeite met communicatie met andere mensen.

2.3. Klager hecht er waarde aan dat, indien aangeklaagde nog in leven is, deze op de hoogte wordt gebracht van zijn klacht en dat hij wordt gestraft voor wat hij heeft gedaan. Tenslotte wenst klager in aanmerking te komen voor financiële genoegdoening voor hetgeen hem is aangedaan.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Algemeen overste] heeft in zijn reactie gesteld dat algemeen bekend was zowel binnen de Congregatie als daarbuiten dat je een pak slaag kreeg van aangeklaagde als je voor straf naar zijn kamer werd gestuurd. Uit het Congregatiearchief is gebleken dat er in 1968 in het congregatiebestuur is gesproken over een melding van fysiek geweld waarbij de broek moest worden uitgetrokken. Uit het archief bleek tevens dat eenzelfde kwestie zich een jaar eerder had voorgedaan. Op grond van deze meldingen heeft het toenmalige congregatiebestuur besloten dat over aangeklaagde, die diezelfde maand uittrad, geen referenties zouden worden verstrekt aan schoolbesturen.

[Algemeen overste] betwist echter dat de gedragingen van aangeklaagde te kwalificeren zijn als seksueel misbruik.

Voorts vraagt [algemeen overste] zich af in hoeverre de uitlatingen op schoolbank.nl gebezigd kunnen worden als steunbewijs, daar het algemene uitlatingen zijn die voor meerdere interpretaties vatbaar zijn.

Tenslotte merkt [algemeen overste] op dat hij het gedrag van aangeklaagde buitengewoon verwerpelijk vindt en dat hij het betreurt dat klager door het wangedrag van aangeklaagde last heeft ondervonden in zijn persoonlijke ontwikkeling.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Uit hetgeen ter zitting en uit de overgelegde stukken is gebleken bestaat er geen twijfel omtrent de fysieke mishandeling gepleegd door aangeklaagde. [Algemeen overste] heeft echter betwist dat deze mishandeling seksueel van aard is.

De Klachtencommissie beantwoordt de vraag of het door klager gestelde gedrag (ook) als seksueel misbruik in de zin van de Procedure kan worden aangemerkt bevestigend. Immers terwijl klager bij aangeklaagde over de knie lag, werd hij tijdens of na het slaan over zijn blote billen geaaid door aangeklaagde. De Klachtencommissie is van oordeel dat reeds door het aaien van de blote billen van klager er sprake kan zijn van seksueel misbruik.

Derhalve kunnen de door klager gestelde feiten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ruim vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager vanaf het schooljaar 1963-1964 tot en met het schooljaar 1967-1968 door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Dit seksueel misbruik bestond eruit dat klager om vaak voor hem onduidelijke redenen voor straf naar het kamertje van aangeklaagde moest komen. Na binnenkomst werd de deur van het kamertje op slot gedaan en werd klager over de knie gelegd van aangeklaagde. De eerste paar keer werd klager over zijn kleding heen geslagen. Na verloop van tijd moest klager met zijn blote billen over de knie van aangeklaagde komen liggen. Klager werd daarop door aangeklaagde op zijn blote

billen geslagen met de blote hand en soms met een bamboestokje. Hierbij werd klager tussendoor of achteraf over zijn billen gestreeld door aangeklaagde. Tijdens het slaan kon klager de erectie van aangeklaagde zien en voelen. Pas toen klager ouder was beseftte hij dat wat hij had gezien een erectie was en dat aangeklaagde derhalve opgewonden raakte van het slaan en strelen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Met name het feit dat klager pas op latere leeftijd beseftte dat hij niet alleen hard werd geslagen door aangeklaagde maar dat deze door het door hem toegepaste fysiek geweld een erectie kreeg en dat dat geweld dus voor aangeklaagde was verbonden aan seksueel genot, komt op de Klachtencommissie zeer geloofwaardig over.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van [naam]. [Naam] heeft op 17 maart 2010 een melding gedaan bij het Meldpunt. Op 26 februari 2014 heeft hij toestemming verleend zijn verklaring te gebruiken als steunbewijs. Het misbruik waarvan hij slachtoffer is geworden heeft zich afgespeeld in 1960 op een andere school, te weten de [school] te [plaats], waar aangeklaagde toen werkzaam was. Ook [naam] heeft verklaard dat hij om voor hem onbegrijpelijke redenen over de knie moest bij aangeklaagde, dat er sprake was van wellust, dat de gulf van aangeklaagde openstond. Gezien deze verklaringen die onafhankelijk van elkaar zijn afgelegd en die een zelfde soort feitencomplex weergeven, is de Klachtencommissie ervan overtuigd dat aangeklaagde zich in het kader van het door hem toegepaste buitensporige fysiek geweld heeft schuldig gemaakt aan seksueel misbruik van klager.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 8 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5 Gelet op het feit dat onbekend is of aangeklaagde nog in leven is dan wel of hij overleden is, kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiing kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Broeders van de Heilige Aloysius Gonzaga de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 6 juni 2014 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en mr. P.R.M. van der Ven pr., leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.